

Við systkinin erum alin upp á prestsetrinu í Tröð og í Eystra-Geldingaholti í Gnúpverjahreppi. Meiri en helmingur lífs okkar hefur verið litaður af deilum um Þjórsá, fyrst Núpsvirkjun, nú Hvammsvirkjun og að ógleymdum Þjórsárverum (Norðlingaölduveitu).

Eftir því sem við höfum orðið eldri, höfum við tekið virkari þátt í baráttunni gegn þessum framkvæmdum.

Óteljandi klukkustundir hafa farið í það að lesa skýrslur, kynna sér málin, skrifa athugasemdir, halda fundi, fara á fundi og svo framvegis. Það er í raun ekki fyrir hvern sem er að sökkva sér svona í þetta mál. Ekki allir hafa tíma eða getu í það. Leikurinn er því afar ójafn, einu megin við borðið situr stórfyrirtæki með fullt af fólki í fullu starfi við það að koma virkjun í gegn, en hinu megin við borðið er fólk sem af ýmsum ástæðum leggur líf og sál að veði til að berjast gegn virkjun. Fólk sem er sættir sig við að fórna peningum, orku og tíma í þessa baráttu því það getur ekki hugsað sér að sitja hjá og horfa á þessa hörmung ganga í gegn.

Það tekur á að búa í samfélagi sem er til svo langs tíma undir æpanði óvissu um framtíð sína. Fyrirhugaðar framkvæmdir hafa klofið samfélagið, umræðan um virkjunina er tabú og í raun bannumræðuefni.

Eitt af því sem þrátt fyrir allt sameinar alla Gnúpverja eru réttirnar og fimmtudagurinn fyrir réttir þar sem farið er á móti safninu. Hver einasti Gnúpverji á þá minningu að fara á móti safninu inni í Þjórsárdal. Verði Hvammsvirkjun að veruleika verða þessar minningar hrifsaðar af Gnúpverjum framtíðarinnar en sú leið sem safnið fer verður að stóru leyti undir lóni, sem og safngirðingin. Líklega hafa ekki allir hugsað þetta til enda.

Einu rökin sem við höfum heyrt með framkvæmdinni er að hún sé svo hagkvæm miðað við aðra möguleika. Rökin gegn framkvæmdinni eru hins vegar óteljandi. Við nefnum hér nokkur, en þetta er alls ekki tæmandi listi. Það vekur furðu að rök bíta ekki, það virðist vera sama hvað sagt er gegn framkvæmdinni, það hefur ekkert að segja.

- Óafturkræf og ónauðsynleg framkvæmd – fallegu og fjölbreyttu lífríki Þjórsár er fórnað fyrir orku sem þjóðin þarf ekki á að halda.
- Mikil hætta á foki úr árfarvegi – LV hefur talað um að lágmarksrennsli verði 3%. Augljóslega er því mikil hætta á foki úr farveginum, LV segist ætla að redda því með hjálp Landgræðslunnar. Ekki hafa fengist nánari svör um það hvernig á að fara að þessu, en það hefur reynast afar erfitt að græða upp jökulárfarvegi sem er stundum á kafi og stundum ekki.
- Viðey – Eyjan er friðlýst og er náttúrulega vernduð af Þjórsá. Viðey verður í verulegri hættu vegna ágangs mannfólks og sauðfjár. Það hefur verið nefnt sem mótvægisáðgerð að girða eyjuna af, það er nú alþekkt staðreynd að kindur láta girðingar ekki stoppa sig. Sú girðing mun krefjast mikils viðhalds og vera lýti á landinu. Auk þess verður eyjan fyrir rofhættu vegna minnkaðs rennslis í ánni fyrir neðan stíflu.
- Spurningakönnunin – Könnun á afstöðu íbúa til Hvammsvirkjunar í skýrslunni vekur upp spurningar varðandi framkvæmd og uppsetningu hennar. Svo skemmtilega vill til að meðan sú könnun var gerð sat annað okkar námskeið í

mælinga og próffræði í HÍ þar sem fjallað var um hvernig á að gera spurningakannanir. Þessi könnun er illa gerð og óvönduð. Úrtak virðist hafa verið tilviljannakennt, en þeir sem voru heima þegar rannsakendur mættu í sveitina fengu spurningalista. Í skýrslunni stendur „Starfsfólk RRF fór með spurningalista á nær öll heimili og marga bústaði nærri Þjórsá vorið 2016, og áttu allir 18 ára og eldri kost á að taka þátt“. Við vitum til þess að sumir hafi átt í erfiðleikum með að skila spurningalistanum til baka til RRF. Auk þess vakti það athygli að menntun var mæld í árum en ekki hæstu gráðu sem viðkomandi hefur lokið og að skalarnir sköruðust. Gat því hver maður fallið innan tveggja flokka og er það merki um léleg vinnubrögð.

- Samfélagsleg áhrif hafa lítið sem ekkert verið rannsökuð – virkjunin hefur nú þegar haft mjög slæm áhrif á samskipti manna hér í sveit.
- Jarðskjálftasvæði – virkjunin er á þekktu jarðskjálfta og sprungusvæði.
- Laxastofninn í Þjórsá – hefur ekki verið rannsakað nóg. Bærinn okkar á stórt land að Kálfá. Hvaða áhrif hefur virkjun á tekjur okkar á ánni gætum við spurt ef við værum eiginhagsmunaseggir, en málið er mun stærra en það. Hvaða áhrif hefur virkjun á laxinn í Þjórsá? Hvað ef þær lausnir sem nefndar hafa verið varðandi laxinn virka ekki? Hafa þessar seiðaveitur/stigar verið notaðar í jökulá á borð við Þjórsá?
- Óveruleg áhrif á ferðaþjónustu - Fjölgun ferðamanna í Þjórsárdal hefur ekki verið í takt við fjölgun ferðamanna á Íslandi. Ekki er talið að Hvammsvirkjun muni gera það að verkum að ferðamönnum fækki. En mun Hvammsvirkjun koma í veg fyrir að þeim fjölgi? Þjórsárdalur býður upp á óteljandi ónýtta möguleika, en svo virðist sem fólk veigri sér við því að fara út í fjárfestingar í ferðaþjónustu á meðan virkjunin hangir yfir eins og óveðursský sem gæti farið að rigna úr á hverri stundu.
- Sveitin okkar græðir ekkert á Hvammsvirkjun – Peningar munu ekki streyma inn með virkjun, störf í sveitinni verða ekki fleiri og fjölbreyttari. Virkjunin gerir ekkert fyrir samfélagið nema að sundra því.
- Endurheimt votlendis í Skálholti sem mótvægisáðgerð – það er í besta falli hlægilegt að telja það mótvægisáðgerð vegna lands sem fer undir lón í Skeiða og Gnúpverjahreppi að grafa ofan í skurði í Skálholti. Það er mjög mikilvægt að endurheimta votlendi, en það bætir þó ekki upp fyrir land sem fer á kaf undir Hagalón.
- Brú yfir Þjórsá – hefur verið notuð til að skapa jákvæð hugrenningartengsl meðal íbúa. Í rannsókn RRF um áhrif virkjunar á ferðaþjónustu, útivist og samfélag er brúnni stillt upp sem hluta af framkvæmdum og í skýrslunni er hún sett fram sem mótvægisáðgerð. Raunin er hins vegar sú samkvæmt starfsmönnum LV að umrædd brú tengist virkjuninni í raun ekkert. Á fallettri íslensku mætti því kalla þessa blessuðu brú, mútur. Niðurstöður þessara kannana eru því ómarktækar og ætti að framkvæma þær upp á nýtt.
- **Við viljum ekki virkjun og lón.** Þessi rök ein og sér ættu að vera fullgild. Tilfinningar er það sem við byggjum mikilvægustu ákvarðanir lífs okkar á. Okkur þykir vænt um landið okkar og samfélagið sem við búum í. Hvammsvirkjun og Hagalón eyðileggur hvort tveggja.

Við viljum hafa þann kost að flytja aftur heim í sveit þegar við höfum lokið námi. Hvammsvirkjun gerir þann kost mun minna spennandi en ella. Þetta er ekki sú framtíð sem unga fólk í sveitinni sér fyrir sér og viljum við benda á undirskriftarlista sem

samtökin Ungsól stóð fyrir, þar skrifuðu 110 manns (ungt fólk, með sterka tengingu við sveitina) undir þá yfirlýsingu að þau vildu ekki Hvammsvirkjun.

Vert er að taka það fram að fleiri hér á bænum hefðu viljað gera athugasemdir, amma okkar er 91 árs gömul og frændur okkar hafa verið afar uppteknir við að setja fé á fjall síðustu daga og því berast ykkur ekki athugasemdir frá þeim, en þau eru eindregið á móti Hvammsvirkjun. Það geta ekki allir látið í sér heyra en það þýðir ekki að fólk sé með þessu.

Virðingarfyllt

Jón Karl Axelsson Njarðvík – 1802952329

Pálína Axelsdóttir Njarðvík - 1202912899